

Medicina Muncii a fost renovată de către grupul de specialiști în conformitate cu Ordinul MS nr. 103 din 10.02.2012 *Cu privire la instituirea grupului de lucru*, în scopul argumentării necesității ratificării Convenției OIM nr. 161/1985 privind serviciile de sănătate în muncă, perfectării proiectelor de acte legislative și normative necesare pentru promovarea ei. Concepția se bazează pe principiile, standardele și metodele de abordare, elucidate în Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 161/1985 privind serviciile de sănătate în muncă, cu recomandările corespunzătoare privind serviciile igiena muncii nr. 171 și nr. 164, însoțite și de Strategia globală a Organizației Mondiale a Sănătății *Privind sănătatea în muncă pentru toți* din 1996. În prezent, *Concepția Serviciului Sănătate Ocupațională* este coordonată de diferite ministere și departamente.

În perioada 2008-2013, Concepția a fost raportată la seminare, conferințe științifico-practice, congrese. Materialele privind Concepția sunt reflectate în 8 publicații (autori: V. Iachim, V. Bebîh, V. Băbălău). Rezoluția Congresului V al igieniștilor, epidemiologilor și microbiologilor din Republica Moldova (2003) a decis: „*A promova în instituțiile guvernamentale Concepția fondării și implementării în Republica Moldova a Serviciului de Medicină a Muncii*”, pct. 9. Pentru perioada imediat următoare, Congresul specialiștilor din domeniul Sănătății Publice și Managementului Sanitar din Republica Moldova (2013) are ca obiective și ținte strategice următoarele acțiuni în domeniul igienei: „*Crearea cadrului normativ pentru funcționarea Serviciului de Sănătate Ocupațională în cadrul Centrului Național de Sănătate Publică*”, pct. 14.

Realizarea în practică a obiectivelor medicinei muncii se bazează pe caracterul prevalent profilactic al acestei discipline complexe, care se va efectua prin supravegherea sistematică, cu mijloace adecvate a condițiilor de muncă și a stării de sănătate a angajaților, în vederea identificării riscurilor profesionale noi și a metodelor de combatere a lor. Serviciul *Medicina Muncii/Sănătate Ocupațională* impune orientarea la munca în echipă a specialiștilor în domeniul sănătății și securității în muncă. Este necesară coordonarea bine determinată a tuturor serviciilor responsabile de starea de sănătate a populației în vârstă aptă de lucru.

Crearea și implementarea Serviciului *Medicina Muncii/Sănătate Ocupațională* va contribui la îmbunătățirea asistenței medico-sanitare a angajaților, a condițiilor de muncă, a stării de sănătate a angajaților și a populației apte de muncă; la diminuarea bolilor profesionale și celor legate de profesie, a morbidității cu incapacitate temporară de muncă, morbidității generale, traumatismului în muncă, a mortalității

populației apte de muncă – prin urmare, va contribui la sporirea esențială a economiei naționale.

Crearea Serviciului *Medicina Muncii/Sănătate Ocupațională* va permite, în perspectivă, ca politica și strategia de sănătate și securitate în muncă să nu mai prezinte domenii separate de activitate, ci unul singur care, în cadrul politicii și strategiei naționale, va reuni eforturile intersectoriale, atât în plan legislativ, cât și în plan instituțional-practic pentru sănătatea și securitatea în muncă.

Bibliografie

1. *Anuarul statistic al sistemului de sănătate din Moldova, anul 2012. Demografia*/ http://ms.gov.md/sites/default/files/rapoarte/09._demografia.pdf.
2. *Raport de activitate al Inspecției muncii pe anul 2012*/ <http://sindicat.md/wp-content/uploads/2013/07/File.pdf>.
3. *Supravegherea de stat a sănătății în Republica Moldova* (raport național), Chișinău, 2012, 148 p.
4. *Supravegherea de stat a sănătății în Republica Moldova* (raport național), Chișinău, 2013, 191 p.
5. www.moopsm.ru/uploads/files/Профессиональная_заболеваемость.ppt.
6. *Доклад о состоянии здравоохранения в Европе. Курс на благополучие. 2012* / http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0020/234911/The-European-health-report-2012.-Charting-the-way-to-well-being-Rus.pdf.
7. *Ежегодный социальный отчет, 2010*. Кишинэу, 2011/ <http://www.mpsfc.gov.md/file/rapoarte/RSA%202010%20ru.pdf>.
8. *Национальная стратегия по профилактике и контролю неинфекционных заболеваний на 2012–2020 годы* (Приложение к Постановлению Правительства РМ № 82 от 12.04.2012).

Vladimir Bebîh, cerc. șt. superior,

Lab. șt. *Igiena muncii* al CNSP

E-mail de contact: <vbebih@cnspl.md>

Tel: +37322 574672

MONITORIZAREA STĂRII DE SĂNĂTATE A ANGAJAȚILOR ÎN MUNICIPIUL CHIȘINĂU

Sergei LIPOVAN, Luminița SUVEICĂ,

Vladimir BUGAN, Victoria CIAPALA,

Centrul Municipal de Sănătate Publică Chișinău

Summary

The monitoring of the health state of the workers

Synthesis aims to describe aspects of monitoring the health of workers in Chisinau, issues related to exposure to environmental risk factors that determine employment medical absenteeism and occupational morbidity.

The work includes the presentation of the issues related to growth prospects of the concept of health and safety in the Republic of Moldova in relation to how this concept develops in the European Community.

Keywords: health monitoring, safety and occupational health, periodic medical examination

Резюме

Мониторинг состояния здоровья работников

Целью данного синтеза является описание аспектов мониторинга состояния здоровья работников в мун. Кишинэу, а также проблем, связанных с воздействием производственных факторов риска, которые определяют медицинские прогулы и профессиональную заболеваемость.

В работе представлены проблемы, связанные с перспективой развития концепции профессионального здоровья и безопасности труда в Республике Молдова в соответствии с тем, каким образом эта концепция была разработана и развивалась в Европейском сообществе.

Ключевые слова: мониторинг состояния здоровья, здоровье и безопасность труда, периодические медицинские осмотры

Introducere

În ultimele două decenii, R. Moldova a pornit pe calea reformelor socioeconomice, care au adus schimbări radicale în societate. Eliminarea restricțiilor administrative și dezvoltarea bazelor unei economii de piață au creat condiții pentru încadrarea în diverse activități economice a unei părți considerabile a populației și pentru schimbări semnificative pe piața forței de muncă.

Printre cele mai semnificative probleme din punctul de vedere al sănătății ocupaționale se numără:

- structura deformată a producerii, utilizarea tehnologiilor energointensive și a utilajului moral și fizic uzat, care nu contribuie la îmbunătățirea condițiilor de muncă și odihnă a angajaților;
- lipsa asistenței medicale la locul de muncă, renunțarea la principiul de deservire medicală preponderent a muncitorilor, stresul psihoemoțional și psihosocial, care au agravat sănătatea populației și îndeosebi a persoanelor de vârstă activă;
- descentralizarea sistemului de ocrotire a sănătății, care s-a manifestat prin slăbirea, iar uneori și ruperea legăturilor de interdependență și continuitate dintre medicina primară și serviciul patologiilor profesionale;
- axarea atenției instituțiilor medicale publice mai întâi de toate pe oamenii bolnavi, cu manifestări clinice, și nu asupra celor sănătoși și măsurilor de prevenție.

Cele menționate ne-au determinat să analizăm sistemul de monitorizare a stării de sănătate a anga-

jaților din municipiul Chișinău, în scopul evidențierii problemelor care necesită rezolvare urgentă.

Materiale și metode

Cercetarea cuprinde o perioadă de 4 ani (2010-2013), este efectuată în baza datelor existente la nivelul Centrului municipal de sănătate publică, după metodologia general acceptată pentru studiile științifice și științifico-practice.

Principalele elemente care reflectă aspectele descrise sunt:

- datele reale ale morbidității prin incapacitate temporară de muncă și ale mortalității profesionale, incluzând statistici asupra incidenței la nivel național pe ramuri de activitate și profesii;
- comparațiile dintre datele înregistrate pe ramuri de producție, profesii, agenți nocivi existenți la nivelul locului de muncă;
- datele privind rezultatele examenelor medicale periodice.

Rezultate și discuții

Natura riscurilor ocupaționale variază în funcție de nivelul de progres tehnologic, ritmul de dezvoltare a industriei și echipamentelor sanitare. În prezent, când o serie de probleme ce țin de îmbunătățirea condițiilor de muncă în diverse ramuri ale industriei au fost rezolvate, medicii care lucrează în domeniul sănătății ocupaționale se confruntă cu noi provocări asociate cu expunerile profesionale, cu monitorizarea efectelor biologice și stabilirea diagnosticului pozitiv de boală profesională.

În perioada de referință, în mun. Chișinău erau înregistrate 12313±86,92 unități economice cu tehnologii generatoare de factori nefavorabili și nocivi în mediul ocupațional, cu un număr total de salariați de 31024±187,46, dintre care 15154±326,98 femei.

Annual, 529±43,8 unități economice sunt avizate igienic, cu efectuarea investigațiilor instrumentale și de laborator, dintre care 27,4% – întreprinderi de transport, 12,7% – fabrici de mobilă și de prelucrare a lemnului, 11,5% – industria ușoară, 9,5% – energetică, 4,0% – construcții, 2,8% – obiecte comunale, 1,7% – industria constructoare de mașini și 47,1% – alte activități. Numărul total de investigații efectuate se cifrează la 7416±237,8 anual. Cota probelor nestandard oscilează în limitele 0,3-3,4%.

Structura probelor neconforme, în proporție de 45,6% (347 locuri de muncă) este determinată de zgomot, 25,1% (191 locuri de muncă) – de nivelul insuficient al iluminatului, 15,1% (108 locuri de muncă) – de microclimat nefavorabil, iar 14,2% (115 locuri de muncă) – de vapori și gaze.

Monitorizarea stării de sănătate a muncitorilor expuși condițiilor mediului ocupațional nociv și

periculos se efectuează prin examene medicale periodice, care au drept scop fundamentarea expunerii și a efectelor biologice și recomandarea măsurilor de asanare pentru fiecare lucrător, cu considerarea reversibilității fenomenelor, precum și a mărimii abaterii de la valorile normale, în contextul unei expuneri profesionale bine definite. Anual, 21 198-22012 muncitori încadrați în câmpul muncii în unități economice de profil industrial, dintre care 8557-8726 femei, sunt supuși anual examenelor medicale. Acoperirea cu examen constituie 93,6-100%, în diferiți ani.

Anual, 1836±216,8 salariați, inclusiv 840±56,9 femei, sunt diagnosticați primar cu boli somatice generale, 324±46,2 salariați, inclusiv 63,7±21,45 femei, necesită transfer temporar la alt loc de muncă, 207±2,8 salariați, inclusiv 41±2,7 femei – transfer permanent la alt loc de muncă. Doar în anul 2013, în cadrul examenelor medicale periodice s-a depistat un caz de suspiciune de boală profesională.

IMSP nu îndeplinesc în volum deplin investigațiile instrumentale și de laborator prevăzute de Ordinul MS nr. 132 din 17.06.1996. Astfel, se constată o dinamică constantă de înrăutățire a stării de sănătate a acestui segment de muncitori (figura 1).

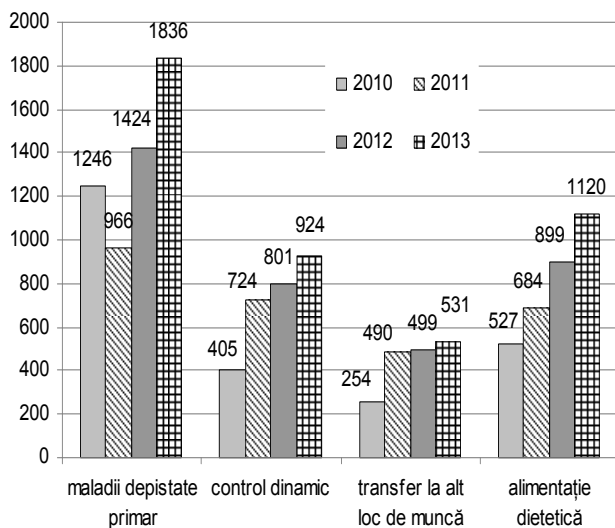

Figura 1. Evoluția stării de sănătate a muncitorilor expuși factorilor ocupaționali nocivi, după rezultatele examenelor medicale periodice

Cu regret, muncitorii diagnosticați primar cu boli generale nu sunt examinați și luați în evidență de medicii-specialiști de profil, fapt ce este evaluat foarte negativ. De menționat lipsa până în prezent a reglementării legislative a transferului muncitorilor la alt loc de muncă, asociată cu complianța salariaților, care, din diferite motive, cel mai frecvent economice (nesiguranța în ziua de mâine), ascund existența unor dereglări în starea de sănătate.

Stabilirea diagnosticului de boală profesională se face doar la adresabilitate, din inițiativa salariatului. În perioada de referință, anual s-au înregistrat

doar câte 1-2 cazuri de boală profesională, ceea ce dă dovadă de o subdiagnosticare (figura 2), dacă luăm în considerație practic dublarea numărului de probe și măsurări neconforme nivelurilor maxime admisiibile, incidența morbidității prin ITM și, de asemenea, compararea cu situația din țările UE.

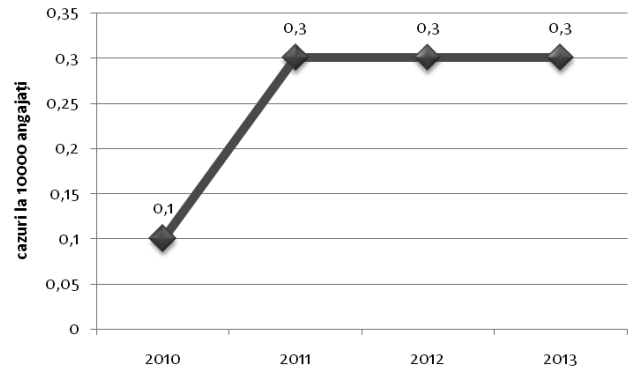

Figura 2. Evoluția bolilor profesionale în mun. Chișinău

Una dintre metodele de evaluare a stării de sănătate a angajaților, care permite de a stabili relația de cauzalitate cu calitatea mediului ocupațional, este analiza morbidității prin incapacitate temporară de muncă.

Astfel, în perioada aflată sub observație, nivelul mediu al incidenței ITM este de 56,9±5,81 cazuri la 100 muncitori, 880,7±125,31 zile la 100 muncitori, durata medie a unui caz fiind de 15,4±1,18 zile, raportându-se, după gradația Notkin, la nivelul submediu.

Printre ramurile economiei naționale cu incidență maximă a ITM enumerăm: întreprinderile de transport, gospodăria comunală și întreprinderile din construcție. Valori apropiate, cu 14-18% mai joase versus ramurile nominalizate anterior, sunt caracteristice pentru agricultură, telecomunicații, producerea mobilei. Această repartizare a principalelor ramuri ale economiei în formarea ITM se păstrează pe parcursul unei perioade de timp suficient de desfășurate, pentru a ne expune despre specificul noxelor profesionale și impactul asupra sănătății.

Este de menționat faptul că incidența ITM, înregistrate în municipiul Chișinău, este sub nivelul național, cu excepția nivelurilor înregistrate în întreprinderile din sectorul energetic și din telecomunicații.

Este foarte important să fie efectuată analiza tabloului structural al ITM, deoarece rezultatele obținute, corelate cu calitatea mediului ocupațional, permit sesizarea interrelațiilor cauzale și descrierea tabloului specific diferitor ramuri ale activităților economice. În această ordine de idei, implementarea Ordinului MS cu privire la confidențialitatea datelor personale și modalitățile de perfectare a certificatelor de concediu medical, fără indicarea

codului bolii conform Clasificării Internaționale a Maladiilor, ediția a X-a OMS, face imposibile aceste evaluări. Începând cu anul 2013, la CSP este prezentat formularul 16-ITM, completat doar rândul 30 „total rânduri 1-29”, adică totalul cazurilor și zilelor de incapacitate temporară de muncă, fără specificare pe forme nosologice.

Concluzii

1. Monitorizarea sistematică a stării de sănătate a muncitorilor permite depistarea timpurie a dereglărilor din starea de sănătate, condiționate de expunerea la factorii mediului ocupațional, precum și elaborarea unui program terapeutic și medico-profilactic adecvat fiecărui caz aparte.

2. Este necesar de a revedea Ordinul nr. 132 al MS, deoarece multe amendamente stipulate nu corespund situației actuale, atât socioeconomice, cât și din sistemul sanitar, și modalității de organizare și prestare a îngrijirilor medicale populației.

3. Este necesar de a legifera procedura de transfer al muncitorilor la alt loc de muncă.

4. Urmează de găsit o modalitate fezabilă de completare a formularului statistic f-16 ITM, pentru a face posibilă monitorizarea și evaluarea influenței mediului ocupațional și procesului de muncă asupra stării de sănătate a salariaților.

5. Reorganizarea asistenței medicale a muncitorilor după principiile medicinei muncii va contribui la diagnosticarea reală a morbidității profesionale.

Serghei Lipovan,
medic-igienist categoria superioară, șef secție Sănătatea Ocupațională, CSP Chișinău
Tel.: 069384260

SUPRAVEGHEREA SANITARĂ CURENTĂ – COMPONENTĂ IMPORTANTĂ ÎN ACTIVITATEA SECȚIEI SĂNĂTATEA OCUPAȚIONALĂ

**Serghei LIPOVAN, Ion TULGARA,
Ion SPĂTARU, Victoria CIAPALA, Vladimir BUGAN,**
Centrul Municipal de Sănătate Publică Chișinău

Summary

Current health surveillance – important activity of the department occupational health

The current synthesis presents the results of activity in the current sanitary supervision of the department the occupational health and safety of the Municipal Center for Public Health. Were identified the main problems and ways of solving them.

Keywords: *current health surveillance, environmental employment monitoring, working conditions, health workers*

Резюме

Текущий санитарный надзор – важный раздел деятельности отдела гигиены труда

В данной статье представлены результаты анализа деятельности отдела профессионального здоровья (гигиены труда) Кишиневского муниципального центра общественного здоровья по текущему санитарному надзору. Были выявлены основные проблемы и пути их решения.

Ключевые слова: *текущий санитарный надзор, мониторинг состояния здоровья, мониторинг факторов окружающей среды, условия труда, состояние здоровья рабочих*

Introducere

Republica Moldova, la etapa actuală de dezvoltare, s-a angajat în procesul de reforme social-economice, care au indus modificări radicale în societate. Astfel de schimbări sunt proprii și pieței muncii. Împroprietărirea țăranilor, privatizarea masivă a întreprinderilor industriale au condus la migrarea forței de muncă, atât națională, cât și internațională. O parte considerabilă a populației a devenit economic activă, inițiind propriile afaceri.

Procesele tehnologice aplicate în unitățile economice din RM se extind de la utilaje învechite până la tehnologii performante de ultimă oră. În acest context, activitatea profesională a muncitorilor deseori este însoțită de expunerea la acțiunea factorilor nocivi și nefavorabili, generați atât de procesul de muncă cât și de factorii ocupaționali. De cele mai frecvente ori expunerile profesionale la noxe induc modificări în starea de sănătate a salariaților, care se manifestă prin niveluri sporite ale morbidității cu incapacitate temporară de muncă, boli profesionale și condiționate profesional [1-4].

Cele menționate ne-au determinat să efectuăm actualul studiu, care și-a propus drept scop evaluarea activității secției Sănătatea ocupațională (SSO) la capitolul supravegherea sanitară curentă.

Materiale și metode

Drept obiect de studiu a servit raportul anual de activitate, forma de evidență statistică (f-18/e) pentru anii 1996-2013. Analiza a fost efectuată după metodologia tradițională.